

nevnim satima i na periferiju stignu u kasnim noćnim satima (okoa 23:00 sata). Zahvaljujući Kladaščanima koji poznaju nešto drugih stranih jezika (arapski, engleski...) brzo su uspostavljeni „kontakti“. Sve je bilo lakše i brže jer se radilo o došljacima koji su imali mobilite, nešto gotovine pri sebi i očito dobrom povezanošću sa okruženjem.

Ubrzo se broj povećavao, a sve češće su se mogli vidjeti i pred mjenjačnicom u centru Čaršije u koji novci pristižu ekspersno iz cijelog dunajluka.

Prva zvanična reakcija na pojavu izbjeglica uslijedila je na februarском zasjedanju Općinskog vijeća u formi zahtjeva da se pripremi informacija nadležnih institucija za naredno zasjedanje u martu 2018. Koncem istog mjeseca iz Velike Kladaše sa potpisom načelnika upućen je akt u Sarajevo nadležnim organima sa kojim se informišu o trenutnom stanju, procjeni kretanja i traži hitna intervencija. U *Službenom glasniku broj 3/2018.* ima publikovan Zaključak o prihvatanju Informacije o stanju migranata na području Općine Velika Kladaša u 2018.

Zimsko doba bilo je kranje nezgodno pa su brojni Kladaščani otvorili svoje domove, poslovne prostore (npr. **Huse Karajić** iz Trnova i drugi) za prihvatanje izbjeglica. Malo snalažljiviji, uz pomoć domaćih pomagača, su se smještali u napuštene objekte (Stari hotel u centru Čaršije, napuštene kućice u ulici Nurije Pozderca...). Broj izbjeglica se povećavao sa par desetina na par i više stotina. Nadležni policijski organi su problem podcjenjivali, ignorisali. Dokaz je javno obamnjivanje javnosti izjava **Snježane Galić**, potparolke Kantonalnog MUP-a, pred ispostavom u Velikoj Kladaši polovinom aprila pred

kamerom slovenačke televizije „kako ulicama Kladaše hoda koja desetina izbjeglica“... Kako je taj dan bio kišovit, a oko podne se vrijeme dobro proljepšalo, samo u središnjem parku kod Spomenika, reporteri su mogli izbrojiti više desetina migranata.

Tokom marta i aprila 2018. nekoliko vodećih tv stanica iz okruženja (Zagreb, Ljubljana, Sarajevo, Banja Luka...) posjetilo je Veliku Kladašu, slikali izbjeglice po ulicama i parkovima, obilazili obližnje suhe i vodne granice (rijeka Glina koja i nije bogzna kakva prepreka) sa Republikom Hrvatskom, uzimali izjave, posjećivali restoran kod „Latića“ gdje je najveći broj konzumirao hranu... Čaršijskim kuloarima se pričalo, dopričavalo dogodovština sa izbjeglicama, gdje se hrane, šta najradije jedu, gdje noćivaju, prostitucija, droge...

Problem sa migrantima dodatno je zakompliciran početkom aprila 2018. kada su primjećeni prvi brojniji dolasci žena sa malom djecom, porodica... Sve više se pričalo o neuspjelim pokušajima ilegalnih prebjega preko granice. Poneki od prisilno vraćenih su pričali svoje priče, doživljaje, maltretiranja, premetačine, otklanjanje novaca, mobitela...

U javnosti se pojavilo i malo statistike: na 40 pokušaja ilegalnih prelazaka samo jedan okonča uspješno. Autor ovog priloga „natrčao“ je na jednog migranta koji je pričao da je vraćen iz Italije, okolina Verone jer nije imao važeća dokumenta. Ako ih uhvate na području Karlovca vraćaju ih u Srbiju.

Ramo Hirkić sa migrantima u Bihaću

Ako ih uhvate u Glini vraćaju ih u Veliku Kladašu, tvrde dvojica migranata (Sirijac od 19 godina i Pakistanac 34 godine starosti). U potrazi za boljim smještajem izbjeglice-migranti su tokom maja 2018. postavljali šatore u gornjem dijelu Gradskog parka-taman nasuprot zgrade Općine. Brojnost šatora (oko 20-tak) i izbjeglica u Gradskom parku značajno je narušavalo „komunalni red“.

Načelnik sa savjetnikom **Huseinom Delićem**, pravnikom po struci, naređuje da se izbjeglice iz Gradskog parka 18.05.2018. prelociraju na livadu veličine 10-tak hiljada m², parcelu u vlasništvu Općine u naselju Trnovi, između sastavnice starog korita Grabarske i Kladašnice. Poljana, vedro nebo, rakite, minimum-minimuma (improvizirana rasvjeta, dovod vode, WC, kontejner...).

Komunalni redari su uz asistenciju policije ispraznili Gradski park, izbjeglice sa svojim stvarima su stjerane među rakite (nije izvršena prethodna deratizacija-dezinfekcija lokacije). Raspored na novoj lokaciji stihijski uspostavljen je po regionalnoj pripadnosti (Sirijci u sjeveruistočnom čošku, Pakistanci na sjevernoj strani...). Svijetu je poslan naj-sramotniji prikaz iz Velike Kladaše u ovom stoljeću! Prve dane boravka izbjeglica u improviziranom Izbjegličkom kampu Trnovi posjećivali su brojni mediji, ali i humanitarne organizacije, domaće stanovništvo, Kladaščani iz dijaspore... Medijske sadržaje o migrantima „sublimirano“ je u mjesečniku *Dani* (maj

2018.) **Fahrudin Bender**. Na naslovnici je pisalo „Migranti, stigli su, šta sad“? Na četiri stranice (32-35) žurnalista iz Bihaća je publikovao „sažetak“ među kojeg je uvrstio i kompletan Apel urednika kladaškog portala *Reprezent.ba*, **Esađa Šabanagića**.

Radi se o Apelu Vijeću ministara BiH kojeg smo polovinom aprila uputili u vezi migranata i jasno ukazali na mogućnosti njihovog privremenog zbrinjavanja u čvrstim kontrolisanim objektima pod krovom. Isti autor je u istom mediju prezentovao situaciju tokom juna-jula u mjesečnjaku *Dani* za juli 2018. (str. 26-29).

Organizovani nasrtaji na granicu

Agonija izbjeglica-migranata na području Velike Kladaše produžena je i tokom juna 2018. U okviru nedjeljne radio emisije u 18:00 sati Radia Velika Kladaša 10. juna emitovan je malo detaljniji osvrt na izbjeglice migrante. Veoma afirmativno se hvalio odnos Kladaščana prema izbjeglicama koji obezbjeđuju preko 75% potreba u hrani. U kampu na livadi dijeli se

dnevno 400-500 obroka. Spominjalo se da volonter rade i po 14 sati dnevno. Pohvaljena je uloga udruženja i međunarodnih organizacija!

U kasnim večernjim satima (oko 23:00 sata) 15. juna 2018. jedna uobičajena svađa megu izbjeglicama na koje smo već obikli završila je tučom u kojoj je smrtno stradao Marokanac (1974. godište) kojem je Alžirac nožom zadao smrtnu ranu. Poslije će se Čaršijom pričati da se radi o višestrukom ubici koji je uspijevao pobjeći iz Grčke i Srbije poslije počinjenja krivičnih

nastavak na narednoj strani